

Til: Klima- og miljødepartementet

Søndre Sandås, 21.11.2024

Uttalelse til Høring - rapportering om gjennomføring av Århuskonvensjonen

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) viser til Klima- og miljødepartementets utkast til rapportering om norsk gjennomføring av Århuskonvensjonen som er på høring med frist 22. november 2024.

NOA er kjent med og støtter uttalelsen fra Norges Naturvernforbund, men vil supplere med sentrale, relevante erfaringer fra arbeidet i vår region.

Grl § 112, 2. ledd fastsetter:

Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har etter foregående ledd.

Århuskonvensjonen og Miljøinformasjonsloven operasjonaliserer (konkretiserer) hvorledes denne bestemmelsen skal etterleves.

NOAs erfaring gjennom de senere år tilsier at norske landbruksmyndigheter ikke etterlever de forpliktelser som følger av Århuskonvensjonens artikkel 5 og 6.

Denne erfaring kom senest til uttrykk i Landbruks- og matdepartementets (LMD) skriv til NOA 16.07.2024 mottatt av NOA 19.08.2024 (vedlagt).

NOA er som fylkeslag i Naturvernforbundet tillagt naturvernoppfølging av Osломarka, herunder hele det areal som er regulert av Markaloven. Området omfatter 17 kommuner hvor hogst er underlagt søknadsplikt i egen forskrift¹ («markaforskriften») til skogbruksloven. For å kunne ivareta sin deltakelse i den beslutningsprosess som følger av artikkel 6, nr. 1, 3 og 4 jf. artikkel 5, nr. 2 og 3 er NOA avhengig av en samlet elektronisk tilgang til søknader og vedtak som omfatter hele markaforskriftens virkefelt.

Ad artikkel 5:

Kommunenes publisering av hogstøknader og -vedtak på digitale postlister følger ikke standardiserte krav til hvor raskt søknadene/vedtakene skal være tilgjengelig.

Det er heller ikke fastsatt hvilken tekstlig identifikasjon som skal muliggjøre allmennhetens / organisasjonenes registrering av miljø sensitive hogstprosjekter. Postlistene er omfattende og ofte uten bruk av "hogst" i emnefeltet.

Hogst kan gjennomføres så snart vedtak om godkjenning etter markaforskriften foreligger. Med de 17 kommuner som er regulert av forskriften opplever NOA jevnlig at hogstvedtak ikke har vært synliggjort før hogsten er i gang eller gjennomført. Manglende sentral

¹ [Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar](#)

søkbarehet og fravær av enhetlige prosedyrer medfører at LMD ikke har dekning for utsagnet om tilgjengelighet ..."straks etter at de er truffet". Publiseringforsinkelsen er i flere kommuner betydelig.

Ad artikkel 6:

LMD bekrefter i siste avsnitt på side 1 og de to påfølgende avsnitt at departementet legger en uriktig rettslig forståelse av hvilken miljøpåvirkning hogster kan ha. Vi viser til Høyesteretts enstemmige dom 6. april 2010 (HR-2010-00562-A) premiss 40²:

For å ha kunnskap om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, må virksomheten nødvendigvis også ha kunnskap om hvilke miljøverdier den eventuelt kan komme til å skade. Skjer driften ved bruk og utnyttelse av det ytre miljø, synes det klart at man må være kjent med de natur- og miljøforhold som man opererer i. Overført på skogsdrift, ville konsekvensen ellers lett bli at avvirking uforvarende kunne skje i områder med høye miljø- og friluftsverdier, uten at konsekvensene var vurdert. Som lagmannsretten har pekt på, vil hogst av gammel skog kunne ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet ved at livsgrunnlaget for enkeltarter svekkes. Jeg viser også til i merknadene til miljøinformasjonsloven § 9 i Ot.prp.nr.116 (2001–2002) side 226, hvor det heter:

«Virkinger på naturressurser og biologisk mangfold kan i prinsippet forårsakes av enhver virksomhet, i ulik grad. I forhold til kriteriet 'ikke ubetydelig miljøpåvirkning' er det særlig viktig å ha kunnskap om hvorvidt virksomheten kan berøre truede eller sårbare arter, leveområder for truede arter, andre områder av særlig verdi for det biologiske mangfold, eller vernede områder. Andre viktige forhold er driftens omfang og driftsmåter og deres påvirkning på naturgrunnlaget.»

Ikke enhver hogst vil ha betydelig miljøpåvirkning.

Formålet med miljøinformasjonsregelverket og bestemmelsene om rett til medvirking er å etablere en forsterket kvalitetssikring som grunnlag for myndighetenes vedtak.

Når publiseringsreglene er mangelfulle og sentral søkbar base ikke eksisterer, tilfredsstilles hverken kravene i Miljøinformasjonsloven eller Århuskonvensjonen. Såvel lovens forarbeider som konvensjonens fortale bekrefter at det ikke er grunnlag for den innskrenkende tolkning av bestemmelsene som LMD påberoper seg. Vi viser til tolkningsgrunnlaget i Grl. § 110b som Høyesterett viser til.

En betydelig del av hogst i Marka gjennomføres p.t. i naturskog. I tillegg til Høyesteretts vurdering fra 2010 viser vi til at *forskeropporet for kartlegging av naturskog*³ fra februar 2024 ytterligere bekrefter at hogst i naturskog "...kan ha vesentlige miljøvirkninger" og derved representerer "...betydelig påvirkning av miljøet".

Såvel Århuskonvensjonen, Grl. § 112 og Miljøinformasjonsloven skal sikre allmennhetens deltakelse i forvaltningens beslutningsprosesser. For å innfri denne målsetning skal myndighetene tilrettelegge for en enkel, digital informasjonstilgang. Tilgang som først oppnås etter at hogst er gjennomført tilfredsstiller hverken konvensjonens eller lovens krav.

² <https://lovdata.no/dokument/HRSIV/avgjorelse/hr-2010-562-a?q=HR-2010-00562-A>

³ [Bredt forskeroppot for kartlegging av naturskog | NMBU](#)

Ad artikkel 9 Overprøving – utsatt iverksettelse – kostnadsnivå:

NOA har erfart at kommunene / statsforvalter gjennomgående ikke fatter vedtak om utsatt iverksettelse ved klagebehandling selv hvor tiltak omfatter store naturinngrep. Vi viser i denne sammenheng til Dammyrdalsveien mellom Sørkedalen og Lommedalen samt Løvenskiold Vækerøs feltutbygging av 10 eneboliger i dalsiden ovenfor Brenna i Sørkedalen. Begge tiltak godkjent uten behandling av reguleringsplan. Klagene til statsforvalter førte ikke frem, men ble videreført til Sivilombudet. Verken kommunen eller statsforvalter tok NOAs krav om utsatt iverksettelse til følge. Før uttalelse fra Sivilombudet forelå var de irreversible naturinngrep gjennomført.

I Brennasken retter Sivilombudet kritikk mot at selv bekreftelse fra ombudet på at saken var tatt til full behandling ikke resulterte i oppsettende virkning⁴. Vår erfaring er at når naturskaden først er et faktum ligger forholdene ikke til rette for en reell overprøving slik artikkel 9 krever.

Klok av ovenfor nevnte erfaringer fremmet vi krav om midlertidig forføyning i desember 2022 for å få stanset et omfattende skogsbilveiprojekt i Nordre Follo godkjent uten behandling av reguleringsplan. Etter medhold i tingretten ble vi tvunget inn i ankeprosesser som samlet kostet oss kr 700.000,- uten medhold.

6 måneder etter avsluttet rettsprosess meddelte Kommunal- og distriktsdepartementet⁵ at vår forståelse av Pbl. § 12 var korrekt ...

Vi kan ikke se at Norge tilfredsstiller de krav som følger av Århuskonvensjonens artikkel 9.

Med vennlig hilsen

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Håkon Eide Gundersen (sign.),
Daglig leder

Nikolai Norman (sign.),
Styreleder

Vedlegg:

- Skriv fra LMD til NOA 16.07.2024 mottatt av NOA 19.08.2024

⁴ Sivilombudet 2021/4019: <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/utsatt-iverksettelse-av-rammetillatelse-til-oppforing-av-boliger-etter-klage-til-sivilombudet/>

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-11-9-nr.-1-og-12-1-tolkningsuttalelse-om-reguleringsplikt-for-landbruksvei/id3019327/>